

SCI-CONF.COM.UA

TOPICAL ISSUES OF MODERN SCIENCE, SOCIETY AND EDUCATION

**PROCEEDINGS OF VI INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
DECEMBER 26-28, 2021**

KHARKIV 2021

TOPICAL ISSUES OF MODERN SCIENCE, SOCIETY AND EDUCATION

Proceedings of VI International Scientific and Practical Conference

Kharkiv, Ukraine

26-28 December 2021

Kharkiv, Ukraine

2021

UDC 001.1

The 6th International scientific and practical conference “Topical issues of modern science, society and education” (December 26-28, 2021) SPC “Sci-conf.com.ua”, Kharkiv, Ukraine. 2021. 1889 p.

ISBN 978-966-8219-85-6

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Topical issues of modern science, society and education. Proceedings of the 6th International scientific and practical conference. SPC “Sci-conf.com.ua”. Kharkiv, Ukraine. 2021. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/vi-mezhdunarodnaya-nauchno-prakticheskaya-konferentsiya-topical-issues-of-modern-science-society-and-education-26-28-dekabrya-2021-goda-harkov-ukraina-arhiv/>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine, Russia and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: kharkiv@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua>

©2021 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2021 Authors of the articles

199.	Рамбовська Н. В., Єльчанінова Т. М. ОСОБЛИВОСТІ ЕМОЦІЙНИХ СТАНІВ У ПРАВООХОРОНЦІВ В УМОВАХ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	960
200.	Рудковська О. В. ІНТЕРАКТИВНІ ТЕАТРАЛІЗОВАНІ ЕКСКУРСІЇ – ЯК СПОСІБ ПОДОЛАННЯ КРИЗОВОЇ СИТУАЦІЇ І НАДАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ В УМОВАХ COVID-19 (ЗА ДОСВІДОМ У ПАЛАЦІ СТУДЕНТІВ ДНУ ІМЕНІ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА)	965
201.	Саріогло О. А., Гірчук І. О. ФІЛОСОФСЬКЕ РОЗУМІННЯ ЕКЗИСТЕНЦІЙНИХ СТРАХІВ	971
202.	Трофименко А. В. КОПІНГ СТРАТЕГІЇ ЕМОЦІЙНОЇ РЕГУЛЯЦІЇ	977
203.	Туруніна О. Л., Мартиненко М. С. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТРИВОЖНОСТІ У ВАГІТНИХ	983
204.	Яковлева С. Д., Петрова А. Ю. ОСОБЛИВОСТІ СПІВПРАЦІ КОМАНДИ ІНКЛЮЗИВНО- РЕСУРСНОГО ЦЕНТРУ І БАТЬКІВ ДІТЕЙ З ТЯЖКИМИ МОВЛЕННЄВИМИ ВАДАМИ У СИСТЕМІ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ	989
СОЦИОЛОГИЧЕСКИЕ НАУКИ		
205.	Агалков В. С., Морока С. Р. TRX, ЯК ОДИН ІЗ СУЧАСНИХ НАПРЯМКІВ ФІТНЕСУ ДЛЯ МОЛОДІ	996
206.	Агалков В. С., Морока С. Р. АКТУАЛЬНІСТЬ ЗАНЯТТЯ ЧЕРЛІДІНГОМ В ШКОЛАХ	1000
207.	Зайончківська І. П. МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ВИВЧЕННЯ ФЕНОМЕНУ РЕЛІГІЇ, НАЦІЇ І КУЛЬТУРИ У СУЧАСНОМУ НАУКОВОМУ ПРОСТОРІ	1004
208.	Лопатін В. В. ПРОБЛЕМИ ДОСЛІДЖЕНЬ СУЧАСНОЇ СІМ'Ї В УКРАЇНИ	1010
209.	Попова О. Б. СПОРТИВНА ЛЮДИНА В УМОВАХ ПЕРМАНЕНТНОЇ КРИЗИ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА	1014
ЖУРНАЛИСТИКА		
210.	Гайда О. М., Борсук Н. І., Онищук В. М. АКТИВНЕ СЛУХАННЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ КОМУНІКАЦІЇ У ЖУРНАЛІСТСЬКИХ ІНТЕРВ'Ю	1018
211.	Лизанчук В. В., Білоус О. М., Білоус Р. О. МЕНТАЛЬНА ОСОБЛИВІСТЬ УКРАЇНЦІВ У КОНТЕКСТІ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ	1025
212.	Недоступ А., Можина А. ДИСКРИМІНАЦІЯ НЕПОВНОЛІТНІХ ОСІБ ЗА ВІКОМ В	1032

ЖУРНАЛИСТИКА

АКТИВНЕ СЛУХАННЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ КОМУНІКАЦІЇ У ЖУРНАЛІСТСЬКИХ ІНТЕРВ'Ю

Гайда Ольга Мирославівна,

к. філол. н., доцент

Борсук Наталія Іванівна,

викладач

Онищук Вікторія Миколаївна,

студентка

Галицький коледж ім. В'ячеслава Чорновола
м. Тернопіль, Україна

Вступ. Уміння слухати є важливим у спілкуванні, завдяки цьому під час декодування реципієнт розуміє сенс отриманої інформації. Ефективне слухання передбачає правильне розуміння слів, точне сприйняття почутого. Завдяки цьому у спілкуванні з'являється повага, зацікавленість та певна довіра, що у результаті призводить до ефективної комунікації.

Мета роботи полягає у аналізі та характеристиці навичок активного вербального та невербального слухання таких українських інтерв'юєрів як Яніна Соколова, Дмитро Гордон та Слава Дьомін.

Матеріали та методи. Аналізовані в роботі журналісти провели багато інтерв'ю за свою кар'єру та є одними із найвідоміших в українському телепросторі. Для того, щоб розглянути навички активного слухання у інтерв'юєрів ми обрали портретні інтерв'ю, які були опубліковані не пізніше, ніж рік тому.

Результати та обговорення. Слухання – це «компонент вербальної комунікації, під час якого здійснюється сприймання і особисте ставлення до отриманої інформації» [4, с. 39]. Слухання буває рефлексивне (або активне) та

нерефлексивне. У роботі ми розглядатимемо активне слухання як елемент комунікації в журналістському інтерв'ю.

Використовуючи методи активного слухання, інтерв'юер може налагодити взаєморозуміння зі співрозмовником, створити довірливу, спокійну атмосферу та провести невимушену дружню розмову. Вперше і найповніше описав необхідність уважного слухання для ефективного спілкування дослідник Атватер І., науковець характеризує активне або рефлексивне слухання як процес, у якому слухач ділить відповідальність за спілкування із тим, хто говорить, оскільки «більш активно використовує словесну форму для підтвердження розуміння повідомлення свого співрозмовника» [2, с. 42].

Сучасні дослідники вважають, що термін «рефлексивне (або активне) слухання» означає «рефлексивний зворотній зв'язок із співрозмовником, який використовується в якості контролю точності сприйняття почутого» [3, с. 77]. Рефлексивне слухання називають активним через використання вербальної комунікації для досягнення більшої точності в розумінні співрозмовника. Воно допомагає усвідомити почуте, проаналізувати його та відреагувати питанням, мімікою чи жестом, для подальшого розвитку бесіди.

Навичка активного слухання є результатом тренувань, мета яких — показати герою зацікавленість у розмові. Адже уміння слухати співрозмовника є одним із найважливіших чинників, які безпосередньо впливають на результат інтерв'ю. На основі рефлексивних відповідей, описаних психотерапевткою К. Калиновською [8] технік та інструментів активного слухання [6] виділяють вербальні та невербальні техніки активного слухання. До вербальних технік активного слухання це належать:

1. Відлуння або повторення. Журналіст просто повторює сказані слова. Це найпростіша і найлегша техніка. Вона не потребує додаткових зусиль, хоч і дає поштовх до того, щоб слухати героя.
2. Перефразування. Інтерв'юер перефразовує почуте.

3. Уточнення. Ця техніка активного слухання вказує герою на те, що журналіст зацікавлений у розмові, тому у випадку нерозуміння він використовує уточнювальні питання (відкриті або закриті).

4. Питання. Техніка є показником того, що журналіст зрозумів зміст повідомлення, обдумав його та внаслідок цього у нього з'явилися нові запитання, які допомагають краще розкрити тему розмови.

5. Відображення почуттів. Ця техніка має на меті повідомити співрозмовнику, що журналіст зрозумів не тільки його слова, але і його емоції та стан.

6. Розвиток думки. Здійснення спроби підхопити та просувати далі основну ідею або думку співрозмовника.

7. Резюмування, тобто підбиття проміжних підсумків сказаного співрозмовником у процесі його монологу.

8. Використання часток. Вони доцільні, коли журналіст не знає, що має відповісти, але і не хоче мовчати. Наприклад, в залежності від теми розмови, можна використовувати такі частка: *ого, ага, ні, невже, хіба, авжеж, хтозна* тощо.

Серед невербальних технік активного слухання виділяємо:

1. Кивання головою. Цей рух є надзвичайно інформативним для героя. Кивати потрібно правильно: в ритм того, що говорить людина, і навіть тоді, коли вона мовчить. Цей рух головою показує, що співрозмовник зацікавлений, уважно слухає або погоджується із думками.

2. Зоровий контакт. Важливо підтримувати зоровий контакт, оскільки це спосіб показати людині, що ви її слухаєте, розумієте сказане та цікавитесь нею. В іншому випадку, у героя складеться враження, що він говорить сам до себе і розмова не вийде такою відвертою.

3. Паузи. Іноді правильна пауза може зробити розмову якіснішою. Особливо тоді, коли здається, що людина не договорила або не до кінця сформуvala думку, тому після слів героя варто зачекати декілька хвилин. Пауза дає можливість подумати, осмислити, усвідомити або додати щось до розповіді.

4. У залежності від теми журналіст може: посміхатися, знизувати плечима, повторювати якісь жести співрозмовника або його позу.

Яніна Соколова проводить портретні інтерв'ю в авторській програмі «Рандеву з Яніною Соколовою». В аналізованому випуску гостею була Катерина Павленко. Журналістка з перших хвилин встановила зоровий контакт із героїнею, який був протягом усього інтерв'ю. Через використання такої техніки активного невербального слухання гостя розуміє, що її слухають, тому відкрито про все говорить. Ще привертає увагу те, що Яніна Соколова киває головою, не дуже часто але влучно. Слухачка киває у ритм слів. Із невербального активного слухання ми помітили ще техніку посмішки, яку журналістка використовує у певні моменти розмови. Вербальне активне слухання представлене техніками:

- розвиток думки, тобто журналістка підхоплює вислови героїні і продовжує їх, проте не перебиваючи її;
- уточнення, наприклад: *«Я правильно розумію?»*;
- використання часток *«угу»*, *«ого»*, *«круть»*, *«окей»*, *«хм»*;
- питання, які утворились внаслідок відповіді героя: *«Чому ти це робила?»*, *«За рахунок чого і кого?»*, *«Чому в Березані?»*, *«Думаєте так?»*, *«Не подобається це тобі?»*, *«Не було?»*;
- відлуння, наприклад, повторення фраз героїні.

Під час інтерв'ю журналістка демонструє, що слухає, проте вона не завжди чує (вкінці інтерв'ю під час блиц-опитувань слухачка відволікалась на монітор ноутбука). Яніна Соколова часто використовує як вербальне, так і невербальне активне слухання, вона викликає у героя до себе довіру, дає йому висловитися та виявляє зацікавленість у розмові.

Другий інтерв'юер, якого ми обрали для аналізу це Дмитро Гордон. Інтерв'ю він проводить у своїй авторській програмі «У гостях в Дмитра Гордона». Ми обрали випуск із Олексієм Дурнєвим. Дмитро Гордон, як і Яніна Соколова активно використовує зоровий контакт впродовж усього інтерв'ю, доволі часто киває головою у ритм співрозмовника та посміхається, коли це

доцільно. Журналіст дає додаткові запитання, які краще розкривають зміст теми, наприклад: *«Діти не знущались, ні?», «В цьому ви вже впевнені?», «Прямо робочим?», «І хто був цим власником?», «Не сильно?», «Та ви що?», «Ніколи?», «А що таке казково?», «Чим він займається?», «Наприклад?». А ще уточнюючі запитання: «Тобто, не збирались?».*

Окрім цього, Дмитро Гордон підтримує розмову, дуже часто продовжує основну думку героя, вживає частки *«ого», «угу», «ага», «поки»*. Проте журналіст дуже часто перебиває Олексія Дурнєва. Дмитро Гордон використовує як вербальне так і не невербальне активне слухання, і найголовніше – він чує співрозмовника, оскільки задає багато питань. Герой відчуває, що його уважно слухають, ним цікавляться та розповідає ще більше інформації.

Слава Дьомін проводить інтерв'ю у авторській програмі «Слава+». Для аналізу ми обрали випуск з Ігорем Пустовітом. Журналіст використовує такі методи активного невербального спілкування: з початку інтерв'ю підтримує зоровий контакт, в певні моменти киває головою та повторює жестикулювання героя. Активне вербальне слухання представлене:

- частками *«так», «угу», «ну так»;*
- питаннями, що виникають із відповідей: *«А зараз?», «А чому?», «До цього ти цього не знав?», «Це ви ще не жили разом з Сашею?», «У кого?», «Навіщо?»;*
- уточненнями, наприклад, *«Тобто рік назад у вас вже були такі стосунки», «Її мама?», «Тобто ти відповідав так же ж само?»;*
- відображенням почуттів: *«В тобі говорить однозначно образа», «Ти відчуваєш приниження, образу...», «Це знову ж таки образа, Ігор»;*
- розвиток думки, журналіст підхоплює ідеї героя та продовжує їх.

Незважаючи на використання технік активного слухання, у журналіста яскраво виражені такі обмеження й труднощі рефлексивного слухання як: антипатія до чужих думок та потреба репліки. Слава Дьомін насамперед намагається донести власну думку, висловити свою відповідь і тому не дає

виразитись герою, не дослуховує його до кінця та часто перебиває, щоб задати своє запитання.

Висновки. Навичка активного слухання – це прояв постійної зацікавленості у тому, що говорить співрозмовник, за допомогою як вербальних прийомів (відлуння, перефразування, уточнення, питання, відображення почуттів, розвиток думки, резюмування, вживання часток), так і невербальних прийомів (зоровий контакт, кивання головою, паузи, усмішка, повторення жестів або поз героя). Уміння слухати співрозмовника, не перебиваючи, – є одним із важливих чинників, які безпосередньо впливають на результат інтерв'ю. На нашу думку, така навичка є обов'язковою у роботі журналіста, особливо під час проведення інтерв'ю, де потрібно розкрити особистість та правильно зрозуміти надану інформацію.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Verderber R. F., Verderber K. S. Communicate! 11th Edition. Belmont, California : Thomson Wadsworth, 2004. 495 p.
2. Атватер И. Я вас слушаю. М. : Экономика, 1988. 111 с.
3. Бородін Є. І., Комарова К. В., Липовська Н. А., Тарасенко Т. М. Соціально-психологічні основи ділового спілкування : навч. посіб. Дніпро : ГРАНІ, 2019. 184 с.
4. Кайдалова Л. Г., Пляка Л. В. Психологія спілкування : навч. посіб. Х. : НФаУ, 2011. 132 с.
5. Кириченко Ю. С. Використання методики активного слухання для формування комунікативної компетентності студентів-економістів на заняттях з української мови (за професійним спрямуванням). *Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки. Наукові дослідження. Досвід. Пошуки.* 2017. Вип. 30. С. 76–83.
6. Кушнір Р. Мистецтво відповідального спілкування. Дрогобич : «Коло», 2013. 356 с.

7. Семен Н., Шкалева А. Особливості ведення інтерв'ю у програмах «Рандеву» з Яніною Соколовою на «5 каналі» і «Larry King Now» на каналі «CNN». *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: «Журналістські науки»*. 2020. Випуск № 4. С. 81–87.

8. Шумілова А. Активно слухати. URL: <https://www.the-village.com.ua/village/city/good-habit/310529-korisna-zvichka-aktivno-sluhati> (Дата звернення: 27. 11. 2021 р.)